

Sygn. akt II CSK 42/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa A.M.
przeciwko J.B.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 26 maja 2017 r., sygn. akt II Ca [...] /16,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 26 maja 2017 r. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej oraz na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego przesądzenia, czy w przypadku dokonywania przez Sąd wykładni oświadczeń woli stron Sąd może poprzestać jedynie na regułach językowych oraz odwołaniu się do zamiaru i celu, jakie towarzyszyły zawarciu przedmiotowej umowy z pominięciem zasad współżycia społecznego oraz przyjętych reguł, czy też dla dokonania prawidłowej wykładni niezbędne jest uwzględnienie zasad współżycia społecznego, które nie mogą zostać pominięte, tym samym, czy w przypadku dokonywania wykładni umowy winny mieć zastosowanie przesłanki, o jakich mowa w art. 65 § 1 i 2 k.c. stosowane łącznie, czy też można poprzestać na oparciu wykładni jedynie o reguły językowe oraz odwołaniu się do zamiaru i celu, jakie towarzyszyły zawarciu przedmiotowej umowy.

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, przedstawienie okoliczności

uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Twierdzenia skarżącego nie wystarczają do wykazania, że w sprawie doszło do wątpliwości, które mogłyby wyczerpywać przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że wykładnia oświadczeń woli powinna uwzględniać stosownie do art. 65 § 2 k.c. - rzeczywistą wolę stron, co wymaga zbadania nie tylko konkretnego postanowienia określonej umowy, ale analizy jej całości. Innymi słowy wskazane jest przyjmowanie takiego sensu oświadczenia woli, które uwzględnia logikę całego tekstu (kontekst umowny). Poza tym, dla stwierdzenia zgodnej woli stron mogą mieć znaczenie ich wcześniejsze i późniejsze oświadczenia oraz zachowania, czyli kontekst sytuacyjny. Wykładnia oświadczeń woli stron umowy wymaga uwzględnienia wzajemnych relacji między postanowieniami tej umowy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2013 r., IV CSK 1/13, nie publ.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2016 r., I CSK 631/15, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2018 r., IV CSK 106/17, nie publ.). W ramach wykładni umów uwzględnić trzeba, co oczywiste, relewantne w okolicznościach ogólne sprawy przesłanki, o których mowa w art. 65 § 1 k.c.

Ocena wykładni oświadczeń woli stron wymaga uwzględnienia całokształtu okoliczności sprawy, a zatem ze swojej istoty wymaga doprecyzowania na gruncie poszczególnych spraw i trudno o sformułowanie w tym zakresie bardziej ogólnych wniosków ponad te, o których mowa powyżej. Zaprezentowane w skardze zagadnienia powinny mieć charakter ściśle jurydyczny, a nie odnosić się do dokonywanej w sposób subiektywny oceny zgromadzonego w sprawie materiału

procesowego. Twierdzenie skarżącego o wystąpieniu istotnego zagadnienia prawnego nie zostało jednak poparte odpowiednią argumentacją, zaś brak rozwinięcia wniosku uniemożliwia weryfikację, w jakim zakresie wiąże się on, w intencji skarżącego, z przesłanką wskazaną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08, nie publ.; z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, nie publ.).

W judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza, iż dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątpienia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, nie publ. i z dnia 13 marca 2017 r., I CSK 596/16, nie publ.). Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej należy wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom, były więc dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej nie pozwala przyjąć, by była ona - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał, że zastosowanie art. 65 § 1 i 2

oraz art. 498 § 1 i 2 w związku z art. 499 i art. 5 k.c. było - w okolicznościach sprawy – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżony wyrok jest oczywiście nieprawidłowy. Lektura skargi kasacyjnej pozwala przyjąć, że pod pozorem zarzutów naruszenia tych przepisów skarżący podjął próbę podważenia ustaleń faktycznych, których dokonały w sprawie Sądy pierwszej i drugiej instancji, a które sprowadzały się do stwierdzenia, że pozwany nie udowodnił faktu zawarcia z powódką umowy pożyczki. Tego rodzaju zabieg jest w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalny (por. art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Trzeba ponadto wskazać, że skarżący z jednej strony wskazuje na wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, a z drugiej strony powołuje się na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Stanowisko jest wewnętrznie sprzeczne, gdyż, jeżeli występuje zagadnienie prawne wywołujące wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów, to nie można twierdzić, że naruszenie prawa jest oczywiste. Albo zastosowanie określonych przepisów jest proste i w efekcie jego naruszenie może być oczywiste, albo problem wykładni jest skomplikowany, przez co powoduje poważne wątpliwości, prowadzące do rozbieżności ocen, a tym samym naruszenie prawa przez sąd nie jest oczywiste.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 108 § 1 związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

jw

ał